

TARBIJAVAIIDLUSTE KOMISJONI OTSUS

Asja number 19-1/25-07960
Otsuse kuupäev 30.09.2025
Komisjoni koosseis Alar Urm

Tarbija
Kaupleja AS LHV Pank (10539549)

Tarbija nõue Tuvastada Tarbija ja AS LHV Pank vahel sõlmitud makseteenuse ja muude teenuse lepingute kehtivus.

Resolutsioon:

1. Lõpetada avalduse menetlus.
2. Kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi, võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohusse.

Asjaolud:

1. Kaebaja palub Tarbijavaidluste komisjonil tuvastada makseteenuse lepingu sa sellega seotud teenuste lepingute kehtivus. Kaebajal on õiguslik huvi olemas, kuna ta on makseteenuse ja teiste teenuste saaja. Lepingute kehtima jäämisest või lõppemisest sõltuvad kaebaja õigused ja kohustused. Kaebaja seisukohalt kauplejal puudus alus lepingu ülesütlemiseks erakorralises korras, kaupleja teeb kaebaja jääkvahendite teise kontole selgitusega Erakorraline kliendisuhete lõpetamine. Kaebaja on pikka aega äriega tegutsenud ja hindab oma mainet väga kõrgelt. Rahaülekanne koos sellise selgitusega võib kahjustada kaebaja mainet ja tekitada palju küsimusi ja lisakontrolle teises pangas, mis rahaülekande vastu võttab.
2. Lepingülesütlemise eelduseks on, et täidetud oleksid materiaalsed eeldused selle õiguskaitsevahendi rakendamiseks ning järgitud oleksid ka ülesütlemise formaalsed nõuded. Vastasel korral ei too ülesütlemine kaasa sellega taotletud tagajärge. Lepingülesütlemise kehtivuseks vajaliku formaalse eeldusena peab eelkõige olema esitatud vastaspoolele õigel ajal ülesütlemisavaldus ja sisulise (materiaalse) eeldusena peab lepingülesütlemiseks olema seda õigustav põhjus, mis õigustaks VÕS § 196 lg 1 järgi lepingu erakorraliselt üles ütlemata. Kui ülesütlemisavalduse eeldused (sh materiaalsed eeldused) puuduvad, on see tagajärjetoimetu) ning õiguslikult korrektne on tuvastada, et vastava ülesütlemisavalduse alusel leping ei lõppenud (vt P. Varul, I. Kull, V. Kõve, M. Käerdi, K. Sein; Võlaõigusseaduse kommenteeritud väljaanne I, Tallinn 2016, lk 960).
3. Kaebaja seisukohalt lepingu ülesütlemiseks ei ole täidetud materiaalsed eeldused. VÕS § 196 lg 1 on sätestatud, et kehtvuslepingu võib kumbki lepingupool mõjuval põhjusel etteteatamistähtaega järgimata üles öelda, eelkõige kui ülesütlevalt lepingupoolelt ei või kõiki asjaolusid ja mõlemapoolset huvi arvestades mõistlikult nõuda lepingu jätkamist kuni kokkulepitud tähtpäevani või etteteatamistähtaja lõppemiseni (erakorraline ülesütlemine).

4. Lepingu erakorralisel ülesütlelemisel ei heitnud kaupleja kaebajale ette lepingute rikkumist vaid viitas makseteenuse lepingu punktile 14.6.2 (Klient ei ole Panga nõudmisel esitanud oma rahaliste vahendite seadusliku päritolu kinnitamiseks vajalikke andmeid või dokumente või on tema suhtes muul mõjuval põhjusel rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlus) ning üldtingimuste punktidele 14.2.2 (Pank kahtlustab Kliendi või temaga seotud isikut rahapesus või terrorismi rahastamises) ja 14.2.15 (Panga hinnangul ei ole Kliendi või temaga seotud isiku suhtes võimalik rakendada õigusaktides sätestatud hoolsusmeetmeid). Kaebaja leiab, et lepingu ülesütlemissavaldus ei ole kehtiv, kuna puudub seadusest või lepingust tulenev alus nende ülesütlemiseks. Sellest tulenevalt ei lõpe leping 14.04.2025, vaid see jääb kehtima.

RahaPTS § 20 lg 6 kohaselt kohustatud isik rakendab kliendi suhtes kõiki käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud hoolsusmeetmeid, kuid määrab nende kohaldamise ulatuse ja täpse viisi ning käesoleva paragrahvi lõigetes 3 ja 4 nimetatud vajaduse, lähtudes varem hinnatud või konkreetse ärisuhtega või juhuti tehtava teingu, toimingu või isikuga seonduvatest rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidest. Kohustatud isiku hoolsusmeetmete kohaldamise hindamisel arvestatakse võlaõigusseaduses sätestatud mõistlikkuse põhimõtet.

Kaebaja seisukohalt peaks kaupleja tõendama, et ta ei suutnud täita seaduse alusel nõutavaid hoolsusmeetmeid. Kaebaja seisukohalt ta oleks võimeline piisavalt informatsiooni esitama enda kui ka enda vara päritolu kohta ning vastaks kõige võimalikke küsimustele kui oleks kaupleja midagi küsinud.

5. Kokkuvõttes on kaebaja seisukohal, et kauplejal puudusid materiaalsed eeldused kaebajaga sõlmitud lepingute ülesütlemiseks. Seega oli kaupleja poolt kaebajaga lepingu ülesütlemine toimetu ega toonud kaasa sellega taotletud tagajärge

Kaupleja seisukoht:

1. Tarbija ja AS-i LHV Pank (edaspidi Kaupleja) vahel oli alates 15. september 2024 sõlmitud kliendisuhe (makseteenuse leping ja erinevad teenuslepingud).
2. Kliendisuhete algusest alates kohaldas Kaupleja Tarbija suhtes õigusaktidest tulenevaid hoolsusmeetmeid.
3. Kaupleja saatis 14. aprillil 2025 Tarbijale teate, et lõpetab ühepoolselt erakorraliselt Tarbijaga maksetee nuste lepingu koos kõikide teiste teenuslepingutega, viidates AS-i LHV Pank üldtingimuste punktidele 14.2.2 (Pank kahtlustab Kliendi või temaga seotud isikut rahapesus või terrorismi rahastamises) ja 14.2.15 (Panga hinnangul ei ole Kliendi või temaga seotud isiku suhtes võimalik rakendada õigusaktides sätestatud hool susmeetmeid) ning makseteenuste lepingu tingimuste punktile 14.6.2 (Klient ei ole Panga nõudmisel esitanud oma rahaliste vahendite seadusliku päritolu kinnitamiseks vajalikke andmeid või dokumente või on tema suhtes muul mõjuval põhjusel rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlus).
4. Tarbija ja Kaupleja vahel toimus 14.-29. aprillil kirjavahetus (esitatud kaebuse lisana 1), milles Kaupleja sel gitas Tarbijale lepingute lõpetamise aluseid ja põhjuseid niivõrd, kui see on kooskõlas kehtivate õigusaktide ja Kaupleja sise-eeskirjadega.
5. Tarbija esitas 10. juunil 2025 Tarbijavaidluste Komisjonile (edaspidi komisjon) kaebuse, milles nõuab tuvas tada Tarbija ja Kaupleja vahel sõlmitud makseteenuse ja muude teenuse

lepingute kehtivus.

6. Kaupleja on seisukohal, et Tarbija kaebus on alusetu ja ka põhjendamata. Kaupleja otsus lõpetada Tarbijaga kliendisuhete tugines kehtivatele õigusaktidele ja Kaupleja eeskirjadele.
7. Tarbija on pöördunud komisjoni poole selleks, et tuvastada, et temaga sõlmitud makseteenuse leping ja teised teenuslepingud kehtivad. Tarbijakaitseaduse (TKS) § 40 lõigete 1 ja 2 kohaselt on komisjon tarbi järelevalvet ja erapooletu üksus, mis tegutseb Majandus- ja Kommunikatsiooniministrite riigi valitsemisalas ning lahendab vaidlusi sõltumatult, lähtudes seadusest ja muudest õigusaktidest. Ko komisjoni otsus on õiguslikult mittesiduv dokument, mis ei tekita vaidluse pooltele õigusi ega kohustusi. TKS § 60 lg 2 näeb ette, et kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi, võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse. Maakohtusse esitatakse nõuded uue hagina, mitte kaebusena ko komisjoni otsuse peale, ning kohus komisjoni otsuseid ei tühistata. Kuigi krediidiasutuste seaduse § 88 näeb ette teatud juhtudel pangasaladuse avaldamise õiguse komisjonile (KAS § 88 lg 4³ p 3 ning KAS § 88 lg 5 p 11), ei ole hetkel rahapesukahtluse hindamisel nimetatud sätted asjakohased.
8. Kaupleja, tutvunud Tarbija kaebuses esitatud nõudega, on seisukohal, et tarbijakaitseaduse § 47 lõike 3 punkti 3 alusel tuleb komisjonil menetlus lõpetada, sest vaidluse lahendamine ei ole võimalik põhjaliku uuri mise ja tunnistajate ärakuulamiseta ning seda oleks otstarbekam lahendada maakohtus. Kaupleja selgitab, et käesoleva vaidluse ese seisneb asjaolus, kas Kaupleja õiguslik alus Tarbijaga lepingute erakorraliseks lõpetamiseks oli sisuliselt põhjendatud. Kuivõrd lepingute lõpetamise alus oli muuhulgas asjaolu, et Kaupleja kahtlustab Tarbijat või temaga seotud isikut rahapesus või terrorismi rahastamises, siis nimetatud asjaolude tõendamiseks tuleks Kauplejal esitada komisjonile hulgaliselt tõendeid, mis sisaldavad nii pangasaladust kui menetlusse mittepuutuvate isikute andmeid. Selliseid vaidlusi lahendatakse tsiviilkorras maakohtus, kuulu tades menetlus pangasaladuse ja isikuandmete kaitseks kinniseks. Eeltoodust tulenevalt leiab Kaupleja, et kui Tarbija jätkuvalt leiab, et tema õigusi on rikutud, tuleks tal pöörduda kohtu poole.
9. Juhul kui komisjon leiab, et Tarbija kaebust on võimalik komisjonis lahendada, palub ta anda Kauplejale täiendava tähtaja põhjenduste ja tõendite esitamiseks ning selgitaks, kuidas on võimalik menetluse raames esitada kolmandate isikute pangasaladusega seotud andmeid (näiteks konto väljavõtted ning nende isikute võimaliku seost rahapesuga). Kokkuvõtlikult leiab Kaupleja aga järgmist:
10. Kaupleja lähtub oma tegevuses muu hulgas rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadusest (RahaPTS) tulenevatest nõuetest. RahaPTS § 19 lõike 1 kohaselt on hooldusmeetmete kohaldamine alates ärisuhte loomisest Kaupleja kohustus. Alates Tarbijaga kliendisuhete loomisest on Kaupleja kohaldanud Tar bija suhtes klienditeeninduse käigus erinevaid meetmeid nõuetekohase hoolduse tagamiseks, sealhulgas kogunud teavet Tarbija kontole kantud raha päritolu kohta. Nõuetekohase hoolduse meetmete kohaldamisel lähtus Kaupleja kõigest kehtivatest eeskirjadest ja tööstusharu soovitudest, mis ei nõua alati kliendiga kon takteerumist. Seetõttu on alusetu Tarbija väide, et ärisuhte lõpetamine ei oleks tohtinud toimuda temaga eelnevalt kontakteerumata ja tema käest täiendava informatsiooni küsimata.
11. Märkime, et Tarbijal oli Kauplejaga ärisuhte kestnud ülesütleamise hetkeks vähem kui aasta (september 2024 kuni aprill 2025). Kaupleja on kohustatud hooldusmeetmeid rakendama nii klientidega ärisuhte loomisel kui ka ärisuhte keskel, eesmärgiga tagada põhjalik arusaam kliendist ja tema tehingute iseloomust. Kaupleja kontrollis hooldusmeetme

kohaldamisel Tarbijalt juba kogutud informatsiooni ja andmeid. Seega ei ole ko hased Tarbija kaebuses esitatud väited, et Kaupleja oleks pidanud kindlasti enne lepingute erakorralist lõpetamist küsimustega Tarbija poole pöörduma. Kauplejal oli kliendilt saadud piisavalt teavet ning kohaldas hoolsusmeetmeid iseseisvalt. Tarbija kinnitab ka kaebuses, et on esitanud Kauplejale nii sügisel 2024 kui ka kevadel 2025 dokumente ja vajalikku informatsiooni. Nende analüüsi tulemusel jõudiski Kaupleja seisuko hale, et esinevad alused Tarbijaga ärisuhte erakorraliseks lõpetamiseks.

12. Selgitame ka seda, et kuivõrd Tarbijaga lõpetati lepingud erakorraliselt muuhulgas üldtingimuste punkti 14.2.2 (Pank kahtlustab Klienti või temaga seotud isikut rahapesus või terrorismi rahastamises) alusel, siis ei saa Kaupleja Tarbijale lepingute lõpetamise asjaolusid täpsemalt selgitada (krediidiasutuste seadus § 89 lõige 91).
13. Mis puudutab Tarbija väiteid hoiudeposiidilt saamata jäänud intressitulu kohta, selgitame veelkord, et tähta jalise hoiuse lepingu tingimuste punkti 4.6 kohaselt ei maksa pank lepingu ennetähtaegsel lõpetamisel intressi. Tähtajalise hoiuse lepingu tingimuste punkti 4.3 kohaselt on pangal õigus Leping ennetähtaegselt üles öelda seadusest tulenevatel või Üldtingimustes toodud alustel. Tarbijaga lõpetati ka tähtajalise hoiuse leping erakorraliselt üldtingimuste punkti alusel ning seega intressi Tarbijale välja ei makstud.
14. Leping lõppemisel Tarbija rahaliste vahendite kandmise protseduur Tarbija esitatud teisele pangakontole on reguleeritud Finantsinspektsiooni juhenditega. Kaupleja on kohustatud lepingu erakorralisel lõpetamisel rahaliste vahendite ülekande maksekorralduse selgitusse märkima „extraordinary customer relationship termination“. Ülekande selgitus peab vastama tegelikkusele ja kirjeldama tehingu tegelikku sisu. Kaupleja ei saa moonutada ega varjata Tarbija soovil lepingu erakorralisel lõpetamisel rahaliste vahendite ülekande tähendust. Asjaolu, et see võib mõjuda Tarbijale ebasoodsalt ülekannet vastuvõtva panga silmis, ei saa väärata Kaupleja kohustuste täitmist.
15. Kaupleja on seisukohal, et Tarbija kaebust ei ole võimalik lahendada põhjaliku uurimiseta ning seda on ots tarbekam lahendada maakohtus. Seetõttu esineb TKS § 47 lg 3 p 3 tulenev alus menetlus lõpetada.
16. Alternatiivselt leiab Kaupleja, et Tarbija kaebus ei ole põhjendatud ja palub komisjonil Tarbija kaebus rahul damata jätta.

Komisjoni põhjendus:

1. Leping ülesütlemine on kehtiv, kui selleks on materiaalsed eeldused. Ülesütlemisavalduse formaalse külje üle vaidlus puudub.
2. VÕS § 196 lg 1 alusel saab kestvuslepingu kumbki lepingupool lepingu mõjuval põhjusel etteteatamistähtaega järgimata üles öelda, eelkõige kui ülesütlevalt lepingupoolelt ei või kõiki asjaolusid ja mõlemapoolset huvi arvestades mõistlikult nõuda lepingu jätkamist kuni kokkulepitud tähtpäevani või etteteatamistähtaja lõppemiseni (erakorraline ülesütlemine).
3. Leping erakorralisel ülesütlemisel ei heitnud kaupleja kaebajale ette lepingute rikkumist vaid viitas makseteenuse lepingu punktile 14.6.2 (Klient ei ole Panga nõudmisel esitanud oma rahaliste vahendite seadusliku päritolu kinnitamiseks vajalikke andmeid või dokumente või on tema suhtes muul mõjuval põhjusel rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlus) ning üldtingimuste punktidele 14.2.2 (Pank kahtlustab Klienti või temaga seotud isikut rahapesus või terrorismi rahastamises) ja 14.2.15 (Panga hinnangul ei ole Kliendi või

temaga seotud isiku suhtes võimalik rakendada õigusaktides sätestatud hoolsusmeetmeid).

4. Komisjon üritas pooli lepitada ja pakkus kompromisslahenduse. Tarbija pakutud kompromissiga ei nõustunud.
5. Kaupleja keeldus lepingu lõpetamise aluseks olnud tõendeid komisjonile esitamast, kuid tutvustas tõendeid ja ülesütlemise sisulist põhjust komisjoni esimehele.
6. Arvestades kõiki asjaolusid ei saa asuda seisukohale, et lepingu(te) ülesütlemise avaldus on tühine.
7. Käesoleva otsuse tegemise aja seisuga on pooltevahelised lepingud kaupleja ülesütlemisavalduse kättetoimetamisest alates lõppenud.
8. Asjaolusid arvestades esineb TKS § 47 lg 3 p 2 tulenev alus menetlus lõpetada. Tarbija taotletava eesmärgi saavutamine kohtuvälises menetluses on perspektiivitu.
9. Tarbijavaidluste komisjoni otsuses ei saa avaldada tõendeid rahapesu ja terrorismi rahastamise kahtluse kohta. Kohtumenetluses on reguleeritud kinnine menetlus ja avaldamisele mittekuuluva teabe kaitse.

TKS § 60 lg 2 järgi kui pooled komisjoni otsusega ei nõustu ja seda ei järgi võivad nad pöörduda sama vaidluse läbivaatamiseks maakohtusse.

Alar Urm

/allkirjastatud digitaalselt/